

Λαογραφική έκπομπή της Πανελληνίου Ένώσεως Ποντιακών Σωματείων

Έκπομπή 93 (II-12-1975)

... Σ Η Μ Α ...

Ακούτε την λαογραφική έκπομπή της Πανελληνίου Ένώσεως Ποντιακών Σωματείων - Ποντιακή Ήχώ - που γράφει και επιμελείται ο Στάθης Ευσταθιάδης.-

... τό σήμα σβήνει ...

Αγαπητοί άκροαταί,

Γιά την έλληνικότητα του Πόντου ειπώθηκαν και γράφηκαν πολλά. Έλληνες και ξένοι συγγραφείς, ιστορικοί, έθνολόγοι, λαογράφοι και άνθρωπολόγοι, μιλούν για τον έλληνισμό του Πόντου. Αδιάσειστα στοιχεία στηρίζουν τις έρευνές τους. Ο βίος των Έλλήνων του Πόντου ξεκινά από την μυθική εποχή, συνεχίζεται επί τρείς χιλιάδες χρόνια και πλέον και καταλήγει με τον ξεριζωμό του 1922.

Στή σημερινή μας έκπομπή θα σταθοῦμε, πέρα από τις ιστορικές και επιστημονικές έρευνες για την έλληνικότητα του Πόντου, σε μία άλλη απόδειξη για την έθνική ύπόσταση των Ποντίων, την έλληνική τους συνείδηση στο διάβα των αιώνων και την σταθερή τους πίστη στις παραδόσεις. Οι Έλληνες του Πόντου δέν ξεχνοῦσαν ποτέ την έλληνική τους καταγωγή. Είχαν πάντοτε πλήρη ιστορική συνείδηση.

Πάντοτε με τό γνώθι σ'αυτόν οι Πόντιοι, με τον αυτοέλεγχο και την έθνική αυτογνωσία, θεωρούν φαυτούς φορείς του λαμπρού έλληνικού πνεύματος. Οι ίδιοι ονομάζουν τους εαυτούς των Έλλενους. Η μοῦσα τους μιλεῖ για έλλενικόν κοντάρι. Με τή ρωμαϊκή κατάκτηση προστίθεται και ή ονομασία ρωμαῖοι, χωρίς νά καταργείται τό όνομα Έλλενοι.

Η ποντιακή μοῦσα διαλαλεῖ για την όμορφη κόρη.

Η κόρ'μαεῦ Έλλενικά ρωμαίικα παλληκάρια

Κι'αυτόι οι Τοῦρκοι "ρούμ'" ονομάζουν τους Ποντίους, Ρωμιούς έηλαδῆ.

δηλαδή. Οὐδέποτε τοὺς ὠνόμασαν λάζ', λαζοὺς δηλαδή. Γιατί οἱ λαζοὶ δέν ἦταν Ἕλληνες. Εἶναι ἄλλοεθνῆς φυλὴ μὲ κοιτίδα ἀρχικὴ τὸ Ἀζι-
ατῶν. Λαζιστανοὶ ὀνομάζονταν πρῶτα καὶ ἔπειτα Ἀλζοί. Καὶ αὐτὰ σάν ἀπάντηση πρὸς ὠρισμένους ἡμιμαθεῖς, οἱ ὁποῖοι ἐπεχείρησαν κάποτε ἐθνολογικὴ ταύτιση ξένης φυλῆς μὲ τὸ ἐλληνικὸ ἔθνος, μὲ τοὺς Ἕλλη-
νας τοῦ Πόντου.

Ἀλλὰ οἱ Πόντιοι ὀνομάζουν τοὺς ἑαυτοὺς των καὶ Τρισέλληνους, δρακέλληνους καὶ Τραντέλληνους. Ὁ τελευταῖος αὐτὸς χαρακτηρισμὸς τῶν Ποντίων "Τραντέλληνοι" περιέχει τὴν πεμπουσία τῆς ἐθνικῆς εὐαισθησίας τῶν Ποντίων, τὴν ὑπερηφάνεια καὶ τὴν λεβεντιά τους. Τραντέλληνοι σημαίνει τριάντα φορές Ἕλληνες. Ἡ ποντιακὴ μοῦσα συμπυκνώνει τὴν ἐθνικὴ τοῦτη ὑπερηφάνεια ὡς ἑξῆς.

Νά σάν τὴ μάναν ποὺ γεννᾷ τὰ τράντα χρόνια μίαν
κί' ἐφτάει υἱὸν Τραντέλλεναν καὶ νύφην γαλαφόραν

"Ἡ ἄλλιῳg.... ρωμαίτικον παλληκῆρι.

Οἱ Τραντέλληνοι τοῦ Πόντου ἐπὶ τρεῖς χιλιάδες χρόνια κράτησαν τίς παραδόσεις. Πολέμαρχοι στὰ ἀνατολικά σύνορα τοῦ Βυζαντίου. Ἀντι-
σπάθηκαν ὡς τὸ τέλος μὲ ὁδηγὸ τὸ Ἰδεῶδες τῆς Ἑλλάδος.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ

Ἀκολουθοῦν σκοποὶ καὶ τραγοῦδια ἀπὸ διάφορες περιοχὲς τοῦ Πόντου.

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ (4 σκοποὶ)

Καὶ τώρα τὸ τακτικὸ μας ἀνέκδοτο. Σατιρίζει τοὺς τύπους στίξε βιαστικῆς τους ἐκφράσεις. Στὴν περίπτωσή μας τὸ νόημα τῆς βιασύνης διαφοροποιεῖται. Γίνεται ἀνακολουθία λογικῆς λόγῳ μεγάλῃς ἀνησυχίας γιὰ ἓνα ἐπικίνδυνον γεγονὸς. Ἀνησυχεῖ ἡ μάνα γιὰ τὸ παιδί της, ποὺ κάνει μπάνιο στὴ θάλασσα

Τὸ παιδί ν' ἐσέβεν σὴ θάλασσαν, γιὰ νὰ λοῦσεται, νὰ ἐφτάη κο-
λύμπ. Ἡ μάνα θε ἔστειεν ὀξωκῆ καὶ ἐστῶσευεν ἄτο.

- Ἀξον , ἐσέν λέγω, ὀριάσον πᾶς βαθέα σὴ θάλασσαν, φουρικέσαι.-

- Μὴ φογᾶσαι μάν, ἐγὼ 'κί φουρικουμαί.

Τὸ παιδί ν' ὀλίγον ὀλίγον ἐπῆεν σὰ βαθέα κές. Ἡ μάνα εἶδαν ἄτο

ἀσὸ γιὰ λόν.

-Γουρζουλὸσ παχτεν, ἀφωρισμενὸπον, κλῶσ' ὀπίσ; κλῶσ' ὀπίσ', θά φουρ-
κίεσαι...

-Μή φογᾶσαι μάνα, ἐγὼ 'κὲ φουρικιουμαι, κὲ φουρικιουμαι...

-Ὁ Εἰγὼ 'κὲ ξέρω, εἶπεν ἡ μάνα, κἀπως ἐφτᾶς καὶ φουρικίεσαι ἀπὲς'
σὴ θάλασσαν, ὅστερα ἀσὰ χέρια μ' 'κὲ θά γλυτῶντς. θά κροῦω καὶ σιοτῶ-
νω σε.

• • • • • ΛΥΡ - ΤΡΑΓ • • • • •

Ἀνακοινώσεις: Τὸ ἐρχόμενο Σάββατο τὸ βράδυ, 13 Δεκεμβρίου καὶ
ῶρα 8, ὁ Σύλλογος Φάρος Ποντίων δίδει στὸ ἐντευκτήριό του διάλεξη
μὲ ὀμιλητὴ τὸν καθηγητὴ τῆς φιλολογίας καὶ λογοτέχνη Χρῆστο Σαμουη-
λίδη καὶ θέμα "Τὰ μωμοῦρια στὸν Πόντο".

Ἐξ ἄλλου τὴν ἐρχόμενη Κυριακὴ τὸ πρωῒ, 14 Δεκεμβρίου, στίς 11
ἡ ῶρα, ὁ ποντιακὸς σύλλογος "Οἱ Ἀετοὶ τοῦ Πόντου" πραγματοποιοῦν
στὸν κινηματογράφο Ἀβέρωφ Πολίχνης ποντιακὴ θεατρικὴ παράσταση
μὲ τὸ ἔργο "Ἄς ἔλεπαν τ' ὀμμάτια μ'" τοῦ Στάθης Εὐσταθιάδη, μὲ σκη-
νοθεσίᾳ Βάνια Ὑγρόπουλου καὶ ὀδὸκκληρο τὸ καλλιτεχνικὸ συγκρότημα
τοῦ Φάρου Ποντίων.

Συνεχίζομε τὸ πρόγραμμά μας μὲ νεοποντιακοὺς σκοποὺς (2 σκο-
ποὶ).

• • • • • ΛΥΡ - ΤΡΑΓ • • • • •

Κοντᾶ σας καὶ πάλι τὴν ἐρχόμενη ἐβδομάδα τὴν ἴδια μέρα καὶ
ῶρα.

• • • • • Σ Η Μ Α • • • • •

Ἀκοῦσατε τὴν λαογραφικὴ ἐκπομπὴ τῆς "ἀνελληνίου Ἐνώσεως Πον-
τιακῶν Σωματείων - Ποντιακὴ Ἠχώ - ποὺ γράφει καὶ ἐπιμελεῖται ὁ
Στάθης Εὐσταθιάδης.

• • • • • τὸ σῆμα σβῆνει • • • • •